

Papp Ferenc ezredes
a Nemzeti Közszerolgalati Egyetem doktorandusz hallgatója

Az Országos Tiszti Kaszinó működése 1937-38-ban

Az előzményekről röviden

Az Országos Tiszti Kaszinó a '30-as évek második felében ismét optimálisan működött. Ha visszatekintünk az elmúlt évek történeire, egyértelműen láthatjuk, hogy a tiszti kaszinó tevékenysége 1933-tól folyamatosan javult, helyzete stabilizálódott. A régóta működő kulturális egységek mellé sorra alakultak és jöttek létre új szakosztályok, a kulturális menü egyre szélesebbé vált. A folyamatos modernizálások, bővítések, átépítések eredményeként a kaszinótagoknak egyre komfortosabb körülményeket biztosítottak. Ennek egyik legjobb példája a kaszinó mozi, ami a kor legmodernebb hang- és képvetítő eszközeivel volt felszerelve. De említhetnénk a modern színpadtechnikai eszközöket, a mutatós, modern és minden igényt kielégítő könyvtárat, az újonnan létrehozott lifteket, egyéb komfortérzet növelő eszközöket. A Margitszigeten létrehozott csónakház és a hozzá kapcsolódó klubhelyiségek, tenispályák már nem csak a kulturális igényeket elégítették ki. Felépítésével megteremtették annak a lehetőségét, hogy meg tudják alakítani a tenisz-, majd később az evezőszakosztályukat is. A sportot, illetve az egészséges életmódot támogatva, létrehozták a turistaszakosztályt, ami évente átlagosan 30 körüli kirándulást szervezett, így biztosítva több száz érdeklődőnek értelmes hétvégi programot. Hasonló céllal alakult az utazási szakosztály is, amely azon túl, hogy tájékoztató tevékenységével segítette a tagságot, még jelentős részvételi kedvezményeket is ki tudott harcolni az utazni vágyó tagoknak. A kulturális, sport- és egészségmegőrző rendezvények száma folyamatosan nőtt, és a hozzájuk kapcsolódó részvételi kedvezmények köre pedig egyre bővült. Hagyományt teremtve, 1935-től az év végi beszámoló közgyűlések után ún. „Serleg-vacsorát” tartottak, ahol „serlegbeszéd” formájában egy-egy neves közjogi méltóság előadást, illetve méltató beszédet tartott, tisztelegve a magyar történelem, illetve hadtörténelem egyik kiválasztott, kiemelkedő személyisége előtt. Egyre gyakoribbá váltak a komoly művészi teljesítményeket felmutató estélyek, komolyzenei hangversenyek és koncertek, valamint díszelőadások. A két háború közötti időszak közkedvelt kártyajátékának, a bridzsnek, a kaszinóban heti több alkalommal is hódolhattak a játék imádói. Évadonként ezért gyakran rendeztek bridzsversenyeket is katonáknak és hozzátartozóiknak egyaránt. A kaszinó egyesület folyamatosan gondoskodott arról, hogy tagsága tájékozott legyen, akik kiváló előadókat hallgatva havi 2-3 tudományos és ismeretterjesztő előadáson is részt vehettek. Állandósult, hogy egy-egy évadban 6 katonai témájú előadás megtartására írtak ki pályázatot. A nyertes pályaművek készítőit az erkölcsi elismerésen túl, jelentős pénzjutalomban is részesítették. Az érezhetően javuló helyzet ellenére azonban még mindig nem telhetett el úgy egy-egy kaszinói évad, hogy ne szerveztek volna a „Nyomorenyhító” jótekonysági koncerteket, előadásokat.

Kulcsszavak: művelődés, kultúra, bridzs, serlegbeszéd, hadtörténelem, tiszti kaszinó, csónakház.

A Tiszti Kaszinó működése 1937-ben

Az újév első hónapjának egyetlen tudományos és ismeretterjesztő előadását 1937. január 25-én Feketehalmy-Czeydner Ferenc¹ vkszt. (vezérkari szolgálatot teljesítő) ezredes, a Légügyi Hivatal (a rejtett Légierő Parancsnokság helyettes vezetője „A repülés korszerű hadműveleti és harcászati vonatkozásai” címmel tartotta.²

A már több mint tíz éve hatalmas érdeklődésnek örvendő bridzsezési divatra való tekintettel - a bridzsrajongóknak kedvezve - minden hétfőn és pénteken 16 órától 20 óra 30 percig tartó bridzsösszejöveleteket tartottak, továbbá a szombatesti táncrendezvények alkalmával a sarokszalont is a kártyázni vágyók rendelkezésére bocsátották. Ezt csak a bridzsigazolvány-nyal rendelkezők vehették igénybe, amennyiben a táncestély belépődíját befizették. A kaszinó vezetői nem feledkeztek meg a kezdő bridzsezőkről sem, mert részükre január hónapban 8-án, 15-én, 22-én, és 29-én - szaktekintélyek közreműködésével – felkészítő előadásokat szerveztek.³

A kaszinó elnöksége mindig nagy gondot fordított az öntevékeny, tehetséges emberek segítésére, tehetségük gondozására, bemutatkozási lehetőségek biztosítására. Ennek számtalan példáját említhetnénk. Ezek közül is különösen érdekes, és említésre méltó, hogy Turányi (Thurner) Géza alezredes, mint a Hadimúzeum akkori parancsnokhelyettese, kedvtelésből műkedvelő nótaszerző is volt. A Kaszinó-Lap januári számában olvasható, hogy az alezredes „6 magyar nótája kottában is megjelent”.⁴ Sajnálatos, hogy a kotta nem fellelhető.

Az 1938-as esztendőre megrendelt napilapok és egyes folyóiratok esetében ismét meghirdették az un. „másodkézbe adást”, ami azt jelentette, hogy a különféle lapok múlt év december végi árverésén döntöttek arról, hogy az eredeti ár 10%-áért meghirdetett használt és már elolvasott lapokat kik vásárolhatják meg az adott évben a megjelenés utáni héten, illetve az új szám megjelenését követően. Ebből is érzékelhető, hogy a takarékoság jegyében minden fillért megbecsültek, illetve a minél nagyobb bevétel biztosítása érdekében minden lehetőséget igyekeztek kiaknázni. Talán nem véletlen a takarékosági tízparancsolat Kaszinó-Lapban való megjelentetése sem, ami a következő parancsolatokból állt: 1.) Dolgozz és keress; 2.) Élj beosztással; 3.) Jegyzed a kiadásaidat; 4.) Tartózkodj a felesleges kiadásoktól; 5.) Tégy félre nem várt kiadásokra; 6.) Szerezz takarékbetétkönyvet; 7.) Biztass másokat is takarékoságra; 8.) Szeresd otthonodat és törekedj családi házat szerezni; 9.) Gondolj öreg napjaidra; 10.) A takarékoság hazafiság.⁵ Az anyagi nehézségeken kívántak segíteni azzal is, hogy a kaszinó tagjai részére – a kaszinó közbenjárására, kaszinóutalvány ellenében - jelentős kedvezményeket (20%, illetve 25%) biztosítottak a Bristol és a Metropol szálloda valamint más budapesti szállodák, kulturális intézmények, fürdők, szórakozóhelyek, üzletek. Ebbe a körbe tartozott és 10%-os kedvezményt adott áraiból a kaszinó épületének földszintjén található „Belvárosi söröző és étterem” váci utcai üzlete is. A kedvezménnyel itt a „nagymenü 1 Pengő 35-be, míg a kismenü 1 Pengő 20-ba került.”⁶ (Összehasonlításként jelzem, hogy egy férfikalap 5,50-be, egy női harisnya 2,50-be, egy fogkrém pedig 72 fillérbe került).

¹ **vitéz Feketehalmy-Czeydner Ferenc** (Piski, 1890. november 22. – Zsabya, 1946. november 5.) magyar katonatiszt (legmagasabb viselt magyar rendfokozata vezérezredes) harcolt az első és a második világháborúban. Az újvidéki vérengzés szervezője, majd önkéntes az SS-ben SS-Obergruppenführer rendfokozatban és a Szálasi-kormány alatt a honvédelmi miniszter helyettese volt. A második világháború után tevékenységei miatt elítélték és mint háborús bűnöst kivégezték. http://hu.wikipedia.org/wiki/Feketehalmy-Czeydner_Ferenc (A letöltés ideje: 2012. 04. 16.)

² Országos Tiszti Kaszinó-Lap VII. évfolyam 1935. január 5. szám, 1. o.

³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap VII. évfolyam 1935. január 5. szám, 9-10. o.

⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. január 5. szám, 10. o.

⁵ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. január 5. szám, 11. o.

⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. január 5. szám, 17-18. o.

1935. január 1-jén vezették be a kaszinó mozijában (pontos nevén a Tiszti Kaszinó Zártkörű Filmszínháza – P.F.) az egységes utalványrendszert, ami bizonyítottan bevált, és továbbra is, így a vizsgált két évben érvényben maradt. Sőt, a mozi helyárákon (60 illetve 80 fillér) a nehéz gazdasági helyzet ellenére sem változtattak évekig.⁷

Február hónapban kivételesen három katonai témájú előadást is tartottak. Az elsőt rögtön a hónap első napján - az első világháború olasz hadszínterét is megjárt - dr. Kemény Gyula 2. o. főtorzsorvos tartotta „Az idegenlégió belső élete” címmel. Őt követte február 15-én Gyalóky Jenő ny. ezredes,⁸ az MTA rendes tagja, aki „Budavár visszavétele” címmel tartott előadást. Február 26-án a Honvédelmi Minisztérium szervezett előadást „Országos mozgósítás külföldön” témában, amelynek előadója kisbarnaki Farkas Ferenc vkszt. ezredes⁹ volt. Érdekes módon ezen előadásokat – a katonákon kívül – a mozi-meghívóval rendelkező vendégek is meghallgathatták.¹⁰

A kaszinó alapszabályának 7. § (4) pontja értelmében a rendes tagok un. családi igazolványt igényelhetek a feleség és a kiskorú gyermek, valamint nagyszülők, szülők, nőtestvérek részére is, amennyiben azokkal közös háztartásban éltek. Az igazolványt díjtalanul igényelheték, a kéréshez csupán egy fényképet kellett mellékelni. Valószínűleg ezzel is növelni szerették volna a taglétszámot, valamint a tagdíjbevételt.¹¹

Ez a hónap a báli hónapok legfőbb időszakának számított akkor is. Ennek tudható be, hogy február 1-jén tartotta a Vitézi Rend a szokásos Vitézi Bálját. A rendezvénynek nem a kaszinó épülete, hanem a Vígadó adott otthont, de a szervezésből, és főleg a propagálásból a kaszinó is kivette részét. A rendezvény fővédnöke a rend alapítója, vagyis a kormányzó és felesége voltak, akik személyesen is részt vettek az eseményen. A külsőségeiben is kiemelkedő, exkluzív „magyaros vígasságon” a hivatásos katonáknak illő volt minél nagyobb létszámmal részt venni.¹² A bál exkluzív jellegét a belépőjegyek árai is jelzik, mert az 5 pengős ár az akkor megszokott belépőjegyekhez viszonyítva aránylag drágának mondható, bár hozzá kell tenni, hogy ez az ár az asztalfoglalás költségét is tartalmazta. Ebben a hónapban - a farsang jegyében - még egy táncos mulatságot tartottak. Február 6-án rendezték meg az évenként szokásos álarcos jelmezes estélyt, amelynek koreográfiája több éve állandónak mondható. Az estély teljesen nyilvános volt, és azon a kaszinó tagjain és azok családtagjain kívül a külön meghívóval rendelkező vendégek is részt vehettek.¹³

⁷ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. január 5. szám, 24-25. o.

⁸szentgyörgyi és gyalócai **Gyalóky Jenő** (Nagyvárad, 1874. április 28. – Budapest, 1945. március 10.) katonatiszt, hadtörténész, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Pilch Jenő és Markó Árpád mellett a két világháború közötti korszak kiemelkedő jelentőségű hadtörténésze volt, a 15–19. századi magyar hadtörténet számos kérdésével foglalkozott (nemesi felkelések, 1848–1849-es szabadságharc stb.).

http://hu.wikipedia.org/wiki/Gyal%C3%B3ky_Jen%C5%91 (A letöltés ideje: 2012. 04. 16.)

⁹ Szül: 1892. május 27. Kismarton (Eisenstadt) Magyarország, 1906-09 Honvéd Főreáliskola Sopron, 1909-12 Ludovika Katonai Akadémia, 1912. aug.18-tól hadnagy, az I. világháborúban négy 4 év, két sebesülés, 1918-19. vezérkari képzés, 1921. Ludovika tiszti továbbképző, utána az 5. vegyesdandárnál vk. százados. 1924-től a 3. vegyesdandár vk. főnöke, 1927-ben vitézzé avatják, 1929-ben vezérkari őrnagy. 1930 - 1935 Hadiakadémia tanára (katonaföldrajz, tereptan), 1933 „Gödöllői Jamboree” szervezője, alatta még vk. alezredes, 1934-től vk.ezredes, 1935 - 1938 HM Kik. O. tisztje/pk-a, 1938. okt.1. – 1943. aug. Honvéd Ludovika Akadémia pk., 1940 szept.1-jétől vezérőrnagy, 1943 febr.1-jétől altábornagy, 1943. júl./aug.- 1944. okt. VI.Debreceni Hadtest >1. Hadsereg parancsnoka, Tatárhágó legendás védője. 1944 okt.14-től a Pesti Hidfő parancsnoka. 1944 nov.1-jétől vezérezredes. 1945 jan.8-án vezérkar tartalékába helyezve.1945-ben lefokozás, majd elhagyja Magyarországot, 1962- 1977 Vitézi Szék III.főkapitánya. Halála 1980. ápr. 14. 2006. szeptemberben rehabilitáció.

<http://torontoicserkeszek.multiply.com/journal/item/69> (A letöltés ideje: 2012. 04. 16.)

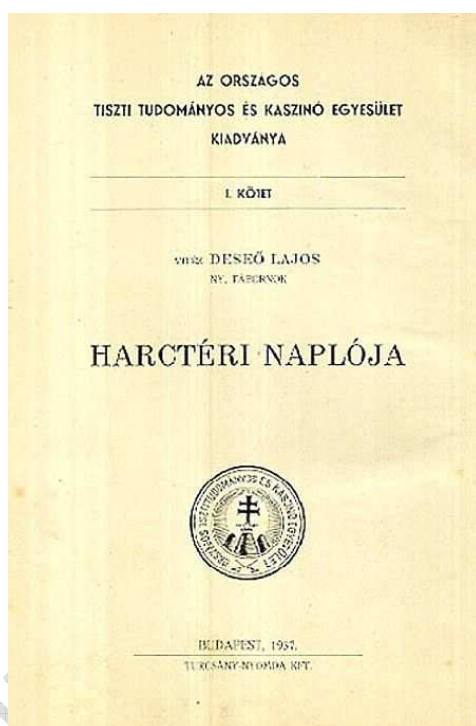
¹⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. február 6. szám, 1. o.

¹¹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. február 6. szám, 4. o.

¹² Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. február 6. szám, 11. o.

¹³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. február 6. szám, 2. o.

A március hónap dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár,¹⁴ a Magyar Földrajzi Intézet igazgatójának előadásával vette kezdetét, aki az Ecuádorban és Peruban tett látogatásairól tartott vetített képekkel illusztrált élménybeszámolót. Ezt követően 8-án „A bresztlitovkai fegyverszüneti és béketárgyalások” című előadást Pokorny Hermann ny. altábornagy¹⁵ tartotta. A hónapban 22-én még egy katonai témájú előadást hallgathattak az érdeklődők, amit Tost Gyula vkszt. százados¹⁶ tartott „Az abesszíniai háború repülő tapasztalatai” címmel.¹⁷ 1936 novemberében közzétették, hogy a „csapattiszt tapasztalatai a világháborúban” címmel 1934 szeptemberében kiírt pályázatot vitéz Deseő Lajos ny. tábornok nyerte, és az 1200 pengős pályadíj ellenében kiírt mű szerzőjének alkotását a Tiszti Kaszinó saját kiadásában közre fogja adni. A kiadási szándék meg is valósult, ugyanis a Turcsány-Nyomda Kft. Budapest közlésében a szerző „Harctéri naplóm” című műve - mint látható - 1937-ben valóban megjelent.

¹⁴ **Lóczy Lajos, dr., Lóczy** (Pozsony, 1849. november 4. – Balatonfüred, 1920. május 13.) magyar geológus, geográfus, egyetemi tanár, földrajztudós, az Magyar Tudományos Akadémia tagja. A magyar földtan és földrajz kiváló tudósa. Életművéből kiemelkedik és nagy nemzetközi visszhangot is kiváltott a Széchenyi Béla vezette kelet-ázsiai expedíció tagjaként végzett tudományos felfedező- feltáró tevékenysége. http://hu.wikipedia.org/wiki/L%C3%B3czy_Lajos (A letöltés ideje: 2012. 04. 16.)

¹⁵ **Pokorny Hermann, vitéz** (1882-1960) vezérezredes. Az I. világháborúban különböző rádiófelderítői beosztásokban szolgáltva kifejlesztette a k. u. k. rádióhallgatási rendszerét. Bár Morvaországban született német volt, a Monarchia felbomlása után mégis a magyar állampolgárságot választotta. 1925-ben vezérőrnagy, 1935-ben altábornagyként helyezték nyugdíjba. A második világháborúban nem vállalt katonai feladatokat, azonban Budapest ostromakor jelentkezik a szovjet csapatoknál szolgálatra. Találkozott Malinovszkij marsallal is, akivel külön beszélgetett a rejtjelezett orosz üzenetek megfejtéséről. Debrecenben megalakuló Ideiglenes Nemzeti Kormány tevékenységében részt vesz és hadifogoly majd jóvátételi ügyekkel foglalkozik. Az utolsó katonai előléptetését ekkor kapja és nyugállományú vezérezredessé nevezik ki 1945-ben. 1950-1955 között megvonták nyugdíját. http://hu.wikipedia.org/wiki/Pokorny_Herman (Letöltve: 2012. 03. 07.)

¹⁶ Tost Gyula (1903. – Budapest, 1944. október 15.), Tost László fia, repülő alezredes, Horthy Miklós kormányzó szárnysegédje, Ambrózy mellett a Kiugrási Iroda vezetője, a német megszállás napján öngyilkosságot követett el. (A német megszállók megpróbálták megmenteni, hogy kihallgathassák, a temetésén mindenesetre két egymás melletti fejéből nyoma látszott a kötés alatt.) Tost Gyula életdrámája Kovács András Októberi vasárnap c. játékfilmjének alapja. http://hu.wikipedia.org/wiki/Tost_Gyula (A letöltés ideje: 2012. 04. 16.)

¹⁷ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. március 7. szám, 1. o.

Az 507 oldal terjedelmű kötet néhány száz példányban jelent meg, és mára igazi antikvár különlegességnek számít. A decemberben megjelent könyv bolti ára 10 pengő, míg az OTK-tól megrendelve 7, majd később csupán 5 pengő volt.¹⁸

Az OTK elnöksége úgy határozott, hogy a pályázatot folytatni kívánja. Mivel az első napló gyalogsági tiszttől származott, ezért az új pályaműveket már csak más fegyvernektől és szolgálati ágaktól várták, illetve fogadták el. Ezen pályázat célja is hasonló volt, mint az előzőé, vagyis hogy „a háborúban átélt események és élmények hatása alatt, a csapat-tisztnak a helyszínen közvetlenül naplószerűen feljegyzett benyomásait és tapasztalatait köz-kincsé tegyék, és ezáltal módot nyújtsanak arra, hogy a háború lényegét az alsó vezetés szempontjából azok is megismerhessék, akik a világháborúban már nem vehettek részt”.¹⁹ Az új pályázat benyújtási határidejeként december 31-ét határozták meg.

Az elmúlt években épített 3 teniszpályáról megállapították, hogy azok a méreteiket tekintve eltérnek a szabványtól, így versenyek megrendezésére nem alkalmasak. A jövőre vonatkozóan úgy döntöttek, hogy a háromból kettőt át kell építeni, a harmadikat pedig leválasztva, edző pályaként lehet csak használni. A teniszszakosztály edzőkeretét 15 főben maximalizálták, akik 50 pengős idénydíjért cserébe minden nap – reggeltől estig - használhatták az egyik pályát. Az un. társadalmi játékosok létszáma 30 fő volt, akik két részre osztva, a hét bizonyos napjain, felváltva használhatták a másik, versenyzésre is alkalmas teniszpályát. Ők 35 pengőt fizettek idényenként. Mindkét idénydíj tartalmazta a labdahasználat díját is. Az edzőfallal ellátott pályát bárki, bármikor használhatta. A pályahasználati díjon felül „idényárként” havi 10 pengő tagsági díjat is fizetniük kellett az érdeklődőknek. Ezen felül a versenyeken a labdaszedők bérét is a játékosoknak kellett kifizetniük. Ettől az évtől a szakosztály a Tenisz Szövetség tagjai sorába lépett, így a versenyzői már hivatalosan is indulhattak a szövetség által meghirdetett versenyeken. Akkor még természetesnek számított, hogy a nevezési díjat is a versenyzők fizették. A tenisz idény április 15-étől október közepéig tartott. Jelentkezni a szakosztályba március 10-éig lehetett, ami a belépési nyilatkozat aláírása, valamint az idénydíj befizetése után vált elfogadottá.²⁰ A teniszszakosztály március 24-én tartott éves alakuló gyűlésen elnököt választottak, vitéz Soós Gusztáv csendőr őrnagy személyében. A taglétszám akkor 48 fő volt.²¹

A csónakház március közepétől ismét a tagok rendelkezésére állt. Az öltözőt, zuhanyozót és napozóhelyiséget, valamint az állandó szekrényeket csak az evezős szakosztály tagjai használhatták, a többi kaszinótag csak a klubhelyiségeket vehette igénybe. Az evezős szakosztály tagjai tagsági igazolvánnyal is rendelkeztek, amelynek kézhez vételére az éves tagdíj (12 pengő) befizetése után volt lehetőség. A csónaktárolásért még további 36 pengőt kellett fizetni.²² A március 17-ei evezőszakosztály gyűlésen Juhász Antal alezredest választották elnöküknek.²³

Februárban újabb kör jött létre. A hónap elején tartott alakuló ülés sikeres volt, és megalakult a bélyeggyűjtők köre, amely márciustól minden hónap 2. és 4. hetének csütörtöki napjain tartotta összejöveteleit az első emeleti tanácsteremben.²⁴

A Tiszti Kaszinó évek óta lehetőséget és helyet biztosított az un. lovagias ügyek rendezéséhez is. Azonban „ha a megbízottak nem mindegyike kaszinótag, az ilyen ügyek csak az arra kijelölt helyiségekben tárgyalhatók. Helyiséget az OTK ügyvezető igazgatójától kell igé-

¹⁸ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. január 5. szám, 2. o.

¹⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. március 7. szám, 5. o.

²⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. március 7. szám, 9-11. o.

²¹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. április 8. szám, 8. o.

²² Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. március 7. szám, 12-13. o.

²³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. április 8. szám, 9. o.

²⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. március 7. szám, 17. o.

nyelni”. A lovagias ügyeknek helyet adó tiszti kaszinóval kapcsolatban a Budapesti Királyi Büntetőtörvényszék iratai között az alábbi – nehezen értelmezhető – bejegyzés olvasható: „1937. október 8-án a Tiszti Kaszinó Vívótermében rendezett párbaj. (TP-azaz Thuránszky Pál által provokált Dinnyés Lajos között). A képviselőházban tett kijelentései miatt, a főispánok közül sorshúzással kiválasztott T.P.”²⁵ Ugyan ez az ügy egy másik bejegyzés szerint: 1937. október 8-án a Tiszti Kaszinó Vívótermében rendezett párbaj miatt indított eljárás (TP által provokált Dinnyés Lajos között).²⁶ Az ügygel kapcsolatosan a képviselőház mentelmi bizottsága mindkét érintettre vonatkozóan állást foglalt.²⁷

Március 12-én a II. emeleti kis díszteremben ismét megrendezték a szokásos bridzsversenyt, ahol a legeredményesebb versenyzők értékes nyereményeket vehettek át. A nevezési díj 1 pengő 50 fillérbe került.²⁸ A versenyen 63-an vettek részt.

Ez a tavasz sem múlhatott el „nyomorenyhítő hangverseny” nélkül. Április 12-én a kormányzó feleségének kezdeményezésére nagyszabású koncertet rendezett vitéz Csics Pál alezredes, az egyesület ügyvezető igazgatója. A műsorban közreműködött és a magyar királyi Mária Terézia 1. honvéd gyalogezred zenekarát vezényelte Figedy-Fichtner Sándor törzskar-nagy. Felléptek a magyar királyi Operaház ének és balett művészei is. A jelentős érdeklődésre számot tartó és nagy bevétellel kecsegtető előadás 18 órakor kezdődött a nagy díszteremben.²⁹ Az idény utolsó szombati családi táncestélyét április 3-án tartották. A nagy díszteremben rendezett eseményen még az eddigi megszokott nagy érdeklődést is felülmúlta a résztvevők létszáma. A jazz zenekar, a finom ételek és italok mágnesként vonzották a táncolni szerető vendégeket. A táncolni nem, de bridzsezni annál inkább szerető közönség is évek óta szinte tódult ezekre a rendezvényekre, amit havonta legalább egyszer táncbemutatókkal is fűszereztek.

Az IBUSZ és a kaszinó közötti kapcsolatfelvételnek köszönhetően az utazási szakosztály remek utazási lehetőségeket ajánlott fel a tagságnak. A Duna alsó és felső szakaszára egyaránt tervezett hajóutakhoz az „Erzsébet királyné” luxuscélszolgálatát vehették igénybe az érdeklődők úgy, hogy a tisztikar és családtagjaik részére külön megszervezett, zártkörű társas hajókirándulást szerveztek. A kiránduláshoz az utazó közönség választhatta meg az állomáshelyeket, a programokat, a megtekintendő nevezetességek körét. A magas színvonalú ellátás és az akkori modern körülményeknek való megfelelés garantált volt.³⁰

²⁵ Egyedi azonosító: aai:bunteto:276649; keletkezés 1938; Fond: VII 5c Bp-i Királyi Büntetőtörvényszék iratai

²⁶ Ügyazonosító: HU BFL-VII. 5. c.; egyedi azonosító: aai:bunteto:276648; keletkezés 1938; Budapest Főváros Levéltára

²⁷ A budapesti kir. főügyészség 2.592/1938. f. ü. szám alatt Dinnyés Lajos országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kérte, mert a budapesti kir. büntető törvényszék B. XXXV. 1.319/2—1938. számú megkeresése szerint nevezett képviselő Thuránszky Pál főispánnal Budapesten 1937. évi október hó 7. napján párviadalra fegyveresen kiállott, amiért a Btk. 296. §-ába ütköző párviadal vétségének ismérvei látszanak fennforogni. A bizottság megállapította, hogy a megkeresés illetékes hatóságtól érkezett, az összefüggés nevezett képviselő személye és a vélelmezett bűncselekmény között nem kétséges, zaklatás esete nem forog fenn, javasolja a t. Képviselőháznak, hogy Dinnyés Lajos országgyűlési képviselő mentelmi jogát ebben az ügyben függeszse fel. Kelt Budapesten, a képviselőház mentelmi bizottságának 1938. évi április hó 6. napján tartott ülésében.

A budapesti kir. büntető törvényszék 13.005/1938. f. ü. szám alatt Thuránszky Pál országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kérte, mert a budapesti kir. büntető törvényszék B. XXXV. 1.319/7—1938. számú megkeresése szerint nevezett képviselő Dinnyés Lajos országgyűlési képviselővel Budapesten, 1937. évi október hó 7. napján párviadalra fegyveresen kiállott és ellenfelét megsebesítette, amiért a Btk. 298. §-ába ütköző párviadal vétségének ismérvei látszanak fennforogni. A bizottság megállapította, hogy a megkeresés illetékes hatóságtól érkezett, az összefüggés nevezett képviselő személye és a vélelmezett bűncselekmény között nem kétséges, zaklatás esete nem forog fenn, javasolja a t. Képviselőháznak, hogy Thuránszky Pál országgyűlési képviselő mentelmi jogát ebben az ügyben függeszse fel. Kelt Budapesten, a képviselőház mentelmi bizottságának 1939. évi február hó 7. napján tartott ülésében.

²⁸ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. március 7. szám, 18. o.

²⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. április 8. szám, 1. o.

³⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. április 8. szám, 17. o.

Április hónapban a kaszinó kiemelkedő sportrendezvénynek adott helyszínt, ugyanis 11-én délután itt rendezték meg a „vitéz Gömbös Gyula Vívó Emlékversenyt”, ami miatt a vasárnapi mozi programot is elhalasztották.³¹

Május hónapra elkészült az OTK csónakházának házirendje, amelynek lényege a következő volt: A csónakház kettős céllal, egyrészt a bajtársi élet ápolása, másrészt a vízi sport fejlesztése érdekében épült. A ház reggel 8 órától éjjel 23 óráig tartott nyitva. A csónakházat kizárólag az OTK tagjai és ezek igazolvánnyal ellátott családtagjai látogathatták. A vendégek a klubhelyiséget nem látogathatták, a csónakkirándulásra meghívott vendégek is csak az öltözőbe léphettek be. Csak azok köthettek ki és léphettek a partra, akik rendelkeztek a szigetre szóló belépési engedéllyel. (Ezt pénzért lehetett váltani, 6 pengő – P.F.) Azok a kaszinótagok, akik nem voltak az evezős szakosztály tagjai, csak a klubhelyiségeket használhatták, és ők a szekrényeket sem vehették igénybe. Napozni csak az emeleti napozóteraszon volt szabad, a tutajon való napozást kifejezetten tiltották. A csónakház klubhelyiségeiben (olvasó, ebédlő, társalgó és kártyaszoba), valamint az ezekhez tartozó teraszokon – a napozó kivételével – csakis 18 óráig volt szabad fürdőruhában tartózkodni. Tilos volt a belső helyiségekből a teraszra bútorokat kivinni és étkezni is csak az ebédlőben lehetett. A felsőruházatot mindenki köteles volt a ruhatárba leadni. A dohányzást az egész csónakházban, a kártyát csak a napozón tiltották. A „Házirend” mindenkire egyaránt vonatkozott.³²

Ebben a hónapban határozták el, hogy autós és motoros szakosztályt hoznak létre. A célt a következőképpen határozták meg: a „tagok részére erkölcsi támogatást, valamint beszerzési, tárolási és javítási kedvezményeket biztosíthatunk, továbbá autó és motor ügyekben szaktanácsot nyújtunk”.³³ A nyári időszakban május 7-től a kaszinó helyett az I. ker. Tóth Lőrinc utca 10. szám alatti „Istenszem” vendéglőben tartották a bridzs összejöveteleket. A kedvezmény az volt, hogy a vendéglőben nem kellett kártyadíjat fizetni, viszont elvárás volt legalább egy uzsonna elfogyasztása.³⁴

Május 27-én hajókirándulást szerveztek Esztergomba. A főszervező a Pátria Magyar Írók, Hírlapírók és Művészek Klubja. A kirándulás reggel fél nyolckor indult a Ferenc József hídtól, és a visszaindulást Esztergomból este 8 óra után tervezték. A hajójegyért 2 pengő 50 fillért kellett fizetni. A programban közös ebéd, olcsó fürdőzés, majd délután 3-tól a Keresztény Múzeum és a Kincstár megtekintése is szerepelt. Az egész nap összköltsége a hajójegy árával együtt 4 pengő 84 fillér volt.³⁵

Az 1934 szeptemberében kiírt „vitéz Kary Béla pályamű”-re 5 pályamunkát küldtek be. A jeligék a következők voltak:

- 1.) Vitéz post funera virtus
- 2.) Hazádnak rendületlenül
- 3.) Nihil privatum
- 4.) A haza minden előtt
- 5.) Ne bántsod a magyart.

A tudós katonákból álló (vitéz Kovács Aladár ny. altábornagy, vitéz Révy Kálmán ny. altábornagy, dr. Jármy Andor ny. altábornagy, Gyalócai Jenő ny. ezredes, az MTA tagja, vitéz Selkey Oszkár őrnagy) bírálóbizottság úgy döntött, hogy a díjat nem adják ki. A pályázók kiadásainak megtérítésére azonban 100-100 pengőt kiutaltak. Ezzel egy időben döntöttek arról is, hogy a pályázatot ismétellen kiírják „A magyar katona a világháborúban” címmel. A kiírók emléket kívántak állítani azoknak a magyar katonáknak, akik a világháborúban vitézséggel és

³¹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. április 8. szám, 21. o.

³² Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. május 9. szám, 10-11. o.

³³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. május 9. szám, 12. o.

³⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. május 9. szám, 17. o.

³⁵ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. május 9. szám, 17-18. o.

emberfeletti önfeláldozással küzdöttek. „a katonai erényeknek a legmagasabb fokban kell tündökölniük és erre erőt kell méríteni az idősebb nemzedék ragyogó példáiból.”³⁶ A pályaművet, amely legfeljebb 15 nyomtatott ívből állhatott, 1939. április 30-ig lehetett benyújtani. A kiírás szerint a legeredményesebb szerző részére a pályamű megnyerésével 2000 pengő díjazást is terveztek.

Június 20-án a magyar királyi Légügyi Hivatal – a budapesti új közforgalmi repülőtér³⁷ megnyitása alkalmából – repülőnapot rendezett. A programra, illetve a nagyszabású rendezvényre a hivatásos tisztek és altisztek kedvezményes meghívót kaptak, amire elvihették családtagjaikat is. A tiszteknek és a családtagoknak 2 pengőt, az altiszteknek 1 pengőt kellett fizetniük a részvételért. A gyermekeiket 16 éves korig egységesen 50 filléres jegy megvásárlása esetén vihették el az eseményre.³⁸

A kaszinó vezetése májusban figyelemfelhívó közleményt tett közzé, amelyben tájékoztatta tagjait, hogy a Kormányzó május 29-én megnyitotta a magyar királyi Hadimúzeumot. A múzeumot hétköznap 10-13-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-13 óráig lehetett látogatni. A honvédség és egyéb fegyveres testületek tagjai, valamint a vitézek, frontharcosok és hadirokkantok keddenként – csoportosan, előzetes igazgatói engedéllyel – ingyenesen látogathatták.³⁹

A mozi június 13-tól szeptember 15-ig vetítési szünetet tartott. Azonban arról értesítették a mozilátogatókat, hogy „a Kormányzó Úr Ófőméltósága olaszországi és bécsi, továbbá Miklós szövetségi elnök és az olasz királyi és császári pár budapesti látogatását; az angol király koronázását; a Hindenburg pusztulását stb. közlő híradókat folyó hó 14-én 18 órai kezdettel 30 filléres helyárok mellett ismét bemutatják, hogy azokat azok is láthassák, akiknek annak idején nem volt azt alkalmuk megtekinteni”.⁴⁰

Az OTK turista szakosztálya 1936 szeptembere és 1937 májusa között 31 kirándulást rendezett. A résztvevők az egyes túrákon átlagosan 13 km-t tettek meg, vagyis összesen 420 km-t. Egy-egy alkalommal átlagosan 37-en vettek részt a túrákon, vagyis az összes résztvevő száma 1047 fő volt. A túrák alkalmával bejárták a budai hegyeket, a pilisi és Börzsönyi hegyvidéket. A nyári hónapokban azonban a turista szakosztály munkája is szünetelt, és az első kirándulást szeptemberben Dobogókőre szervezték.⁴¹

Az OTK igazgatósága a vendégek részére kétféle meghívót adott ki. Egyrészt a rózsaszínű meghívót, ami csak a mozi látogatásra volt érvényes, másrészt a sárgaszínű meghívót, amellyel a mozin kívül a táncrendezvényeket, a tudományos és ismeretterjesztő előadásokat, bridszösszejöveleteket, turista programokat is látogathatták. A sárga meghívóval a belépős rendezvények is olcsóbbak voltak. Mindkét fajta meghívóval csak rendes kaszinótag igényelhetett. Mindkét meghívóhoz fotót is kellett mellékelni, illetve a sárgaszínű meghívó 2 pengős

³⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. június 10. szám, 4-5. o.

³⁷ Az 1930-as évek elején már sürgető igény mutatkozott az elavult Mátyásföldi Repülőtér helyett egy korszerű, új repülőtér építésére. A KLM első, Amsterdamból az indonéziai Batáviába tartó légi járatával, Mátyásföld bekapcsolódott az interkontinentális légiforgalomba. 1935-ben London – Budapest és Róma – Budapest járatot létesített az angol, illetve az olasz légiforgalmi társaság. Az egyetlen közforgalmú repülőtér forgalma 1930-1937. között 4870 utasról 17923 utasra, a poggyász szállítás 10257 kg-ról 304621 kg-ra növekedett. A Mátyásföldi Repülőtér már nem volt képes a megnövekedett forgalom ellátására. Több helyszín merült fel az új repülőtér megépítésére, közöttük a Csepel-sziget is, de 1937. június 20-án végül Budaörsön nyitották meg a főváros új nemzetközi légikikötőjét. Földrajzi fekvését a szakemberek egy része már akkor is kedvezőtlennek ítélte meg. A repülőtér eredeti forgalmi épülete, régi fényét veszítve, még ma is látható. Átadása idején nagyhangárja Európa egyik legnagyobb repülőgép tárolója volt, mely 12 db Junkers Ju-52 típusú gép befogadására is alkalmas volt. <http://mkka.hu/historia/egyebkozlekedes/legikozlekedes> (A letöltés ideje: 2012. 05. 02.)

³⁸ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. június 10. szám, 10. o.

³⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. június 10. szám, 16. o.

⁴⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap IX. évfolyam 1937. június 10. szám, 21. o.

⁴¹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. szeptember 1. szám, 8. o.

költséggel is járt. Az előző évben a mozi meghívó zöld színű volt, amit leadva rózsaszínűre cseréltek.⁴²

1937. augusztus 7-én elhunyt vitéz Geszthy Lajos ezredes, aki három éven át vezette a Kaszinó-Lap bridzs- és rejtvényrovatát, illetve aki vezette a bridzsösszejeveteleket. Az ő érdeme volt, hogy a kaszinóban magas színvonalú bridzsélet folyt. Az utódja dr. Lakatos Rezső g. őrnagy lett. Szeptemberben 120 fő részére ismét meghirdették a tanfolyamokat, akik közül 80 helyet a kaszinótagnak, 40 helyet pedig a sárgaszínű meghívóval rendelkező „mozivendégeknek” tartottak fenn. (A 120 fős összlétszámot később 160 főre emelték - P.F.) A foglalkozásokat két csoportban (kezdő és haladó) tervezték megszervezni, amelyek szeptember 27-től április 15-ig tartottak hétfői és pénteki napokon.⁴³

A mozi az új évadban is „utánjátészó” moziként működött. A nyár folyamán a mozigépeket teljesen átalakították és az akkori technika legújabb találmányaival tökéletesítették, a mozigépet hamarosan un. hangversenygéppé alakították át. A vetítési időnyben az előadások fél öt, háromnegyed hét és kilenc órakor kezdődtek. A helyáratat is változatlanul hagyták.⁴⁴

Október 4-én dr. Cholnoky Jenő⁴⁵ egyetemi tanár, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke tartott előadást „A Földközi tenger” címmel. Ezt követte 8-án egy katonai témájú előadás „Harc a tengeren” címmel, melynek előadója Scholtz András folyamórkapitány volt.⁴⁶

Október 16-án ismét újra indultak a népszerű szombat esti táncösszejevetelek. A belépésért a kaszinótagoknak, a családi igazolvánnyal rendelkező családtagoknak, valamint a jóléti igazolvánnyal bíró tisztii özvegyeknek és árváknak 50 fillért kellett fizetni. A sárgaszínű mozi-meghívó tulajdonosai 1 pengőt, az egyéb meghívott vendégek 1.50 pengőt fizettek a belépésért. Ebben az évadban is folytatódott az a bevált szokás, hogy havi 1 alkalommal táncbemutatót is tartottak az estélyeken.⁴⁷

A nemrég létrejött teniszszakosztály munkájának minőségét bizonyította a szeptember 5-12. között rendezett teniszverseny, amit a Hungária Evezős Egylet szervezett a Hungária, a Nemzeti, a Neptun, a Pannónia és az OTK szakosztályainak részvételével. Minden versenyszámot (női egyes és páros; férfi egyes és páros, vegyes páros) a kaszinó sportolói nyertek. A díjkiosztás 12-én volt a Hungária Evezős Egylet bázisán, ahol a versenyzők díjkiosztó vacsorára gyűltek össze, majd tiszteletdíjban és emlékéremben részesültek. A díjkiosztón elhatározták, hogy ezentúl minden évben megrendezik ezt a versenyt.⁴⁸

A váci utcai söröző és étteremben egy új, úgynevezett vadászszobát létesítettek, amelyben bajtársi és egyéb társas összejevetelek megtartására volt lehetőség. A termet a vendéglő vezetésétől kellett igényelni, és itt is kedvezményeket vehettek igénybe a kaszinótagok.

Az 1937/38. évi időnyben tartandó katonai témájú előadásokra kiírt pályázatokra 6 pályamű érkezett. A tudományos bizottság azonban csak 1 előadást fogadott el, amit november

⁴² Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. szeptember 1. szám, 12-13. o.

⁴³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. szeptember 1. szám, 19-20. o.

⁴⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. szeptember 1. szám, 27. o.

⁴⁵ **Cholnoky Jenő** (Veszprém, 1870. július 23. – Budapest, 1950. július 5.) író, földrajztudós, tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. **Cholnoky Jenő** a magyar geográfia legnagyobb tudósainak egyike. Hunfalvy János és Lóczy Lajos munkásságának folytatója. Tudományos kutatásainak területe tág határok között mozgott, a geográfián kívül maradandót alkotott a hidrológiában és a klimatológiában is. A természeti földrajzon belül elsősorban a felszínalaktant (geomorfológia) művelte. Mintegy 50 könyvet adott ki, továbbá 700 különféle tudományos dolgozata és népszerű cikke jelent meg. Szerkesztette a "Balatoni szemle" című lapot. Szerzte az országban több ezer népszerű földrajzi előadást tartott. Ő vetített először színes diaképeket Magyarországon, amelyek magá állított elő fekete-fehér diaposzítívok átfestésével. A mérnöki pontosságú szakmai rajzokon kívül mesteri grafikákat készített és művészi tájképeket festett.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Cholnoky_Jen%C5%91 (A letöltés ideje: 2012. 05. 02.)

⁴⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. október 2. szám, 1. o.

⁴⁷ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. október 2. szám, 6-7. o.

⁴⁸ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. október 2. szám, 8. o.

15-én dr. Kemény Gyula 2. o. főtörzsorvos meg is tartott. Az előadás címe „Magyar csapatok (főleg tüzérség) szerepe a világháborúban a Szentföldön”. Az előadó a saját készítésű napló alapján és saját fényképfelvételek bemutatásával színesítette beszámolóját.⁴⁹

A teniszszakosztály október 3-án és 10-én tréningversenyt tartott a Rendőr Atlétikai Club teniszcsapatával. Itt már mindkét napon kiegyensúlyozott verseny zajlott. Harmadikán a 8 meccsből 4-et, 10-én a 14 meccsből 5-öt az OTK versenyzői nyertek.⁵⁰ A tenisz osztály november 13-án egy jól sikerült társasvacsorával és az azt követő táncmulatsággal zárta az évet. December 6-án 16.30 órai kezdettel Mikulás-estet rendeztek. Az előadást Szendy Lajos zongoraművész rendezte, és a táncokat Herrensteini Petris Brunó tánctanár növendékei adták elő. A műsorban volt bohócjelenet, zsonglőrmutatvány, zenebohóc, bűvészbemutató, és vidám zenés rajzfilm. A Mikulás minden 14 évnél fiatalabb gyermeknek ajándékot hozott.⁵¹

December 1-jén 19 órakor tartották az éves közgyűlést a II. emeleti kis díszteremben. A közgyűlés után a nagy díszteremben a kormányzó jelenlétében megtartották az ünnepi közgyűlési vacsorát „amelyen József királyi herceg, tábornagy Ő Fensége az OTK díszelnöke a Hősök Serlegével emlékbeszédet mondott a magyar történelem Névtelen Hőséről”. A vacsorára szóló értesítéseket minden parancsnokságnak és minden nyugállományú, szkv. (szolgálaton kívüli) és emléklapos kaszinótagnak megküldték.⁵² A közgyűlés utáni 300 terítékes ünnepi vacsorán vettek részt a kormány tagjai, a magyar királyi Honvédség vezetői, több közéleti kiválóság, valamint a magyar királyi Honvédség tényleges és nyugállományú tábournoki és tisztikara. A vacsora a késő éjjeli órákig tartott.⁵³

December 10-én „Ein Jahr im Umwald der Congo-Pygmaen” címmel Prof. Martin Gusinde (Bécs) tartott előadást. Ezt követte 13-án Ibrányi Mihály vkszt. alezredes⁵⁴ „Hírszerzés és kémelhárítás” című előadása.⁵⁵

A vízi házat november közepén a téli tároló helyre vontatták, így ezzel az evezős szakosztály befejezte az évi működését a Dunán. Viszont a téli időszakban minden hónap második szombatján találkoztak, mégpedig a szombatesti táncösszejöveleteken.⁵⁶

A színnel jelzett mozi-meghívók közül a rózsaszín meghívók december 31-ével érvénytelenné váltak. Érvényesítésük az 1938-as évre „felülbélyegzéssel” történt, hasonlóan, mint a sárgaszínű meghívóké.⁵⁷ A zöld színűeket már nem hosszabbították meg újra, azok végérvényesen lejártak.

A Pannónia Evezős Klub november 6-án és 7-én bridzsversenyt rendezett. Ez volt az OTK bridzsezőinek első komolyabb versenye, amelyen az OTK csapata az 5. helyen szerepelt. Ez a szép eredmény bizonyítja a szakszerű felkészítést, valamint a tanfolyamra jelentkező tagok szorgalmát.

⁴⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. november 3. szám, 1. o.

⁵⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. november 3. szám, 9-10. o.

⁵¹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. december 4. szám, 1. o.

⁵² Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. december 4. szám, 2. o.

⁵³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. január 5. szám, 2. o.

⁵⁴ Nemes vajai és ibrányi **Ibrányi Mihály** altábornagy: 1941-ben a honvédvezérkar kiképzési osztályának főnöke. 1942/43-ban a debreceni 17. könnyű hadosztály parancsnoka, vezérőrnagy. 1944-től a nagyváradi 25. gyaloghadosztály parancsnoka a Kárpáti arcvonalon. 1944. augusztus 3-ától az I. lovashadosztály parancsnoka Varso térségében. 1944. okt. 15-én a kormányzó parancsát, - hogy hadosztályával vonuljon Budapestre a nyilas puccs megakadályozása érdekében - nem hajtotta végre. Szálasi előléptette altábornaggyá. 1944 11. 26.-án kitiűntették a Német Vaskereszt Lovagkeresztjével. 1945-ben szovjet hadifogságra és 25 évi kényszermunkára ítélték, 1955-ben szabadult. 1962. 10. 19-én halt meg Budapesten.<http://iwiw.hu/i/klub/kultura/Nemes-vajai-es-ibranyi-Ibranyi-Mihaly-altabornagy-emlekere-3087203>(A letöltés ideje: 2012. 05. 08.)

⁵⁵ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. december 4. szám, 3. o.

⁵⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. december 4. szám, 11. o.

⁵⁷ Országos Tiszti Kaszinó-Lap X. évfolyam 1937. december 4. szám, 16. o.

December 31-én 22 órai kezdettel Szilveszter-estet tartottak. Az újévi beköszöntőt Kiss Ferenc, a Színművészeti Akadémia (SZAK) igazgatója, a Nemzeti Színház örökös tagja tartotta.⁵⁸ A műsor után a kaszinó I. és II. emeleti helyiségeiben 800 fő részére asztalnál való étkezés, majd a nagy díszteremben reggel 6-ig tartó táncmulatság következett.⁵⁹

Az 1938-as év kaszinói élete

Január 3-án a „Szél és a föld harca” címmel tartott előadást dr. Kádár László, a Magyar Földrajzi Társaság választmányi tagja. Ezt követte Markó Árpád alezredes, az MTA tagjának január 17-ei előadása „Jelenetek gróf Hadik András tábornagy életéből. Huszáros portyázásai az 1741-iki porosz háborúban” címmel.

Az 1938. évi álarcos jelmezes estélyt február 26-án tartották 22 órai kezdettel. A rendezvényre a tagokon, a jóléti, valamint a családi igazolvánnyal, továbbá a sárgaszínű mozi meghívóval rendelkezők, illetve az erre az estélyre szóló meghívóval rendelkező személyek léphettek be. A jegyek ára az első kategóriába tartozóknak 1 pengő, a mozi meghívóval rendelkezőknek 2.50 pengő, és a külön meghívottaknak 4 pengő volt. Az alacsony ár nem csoda, hogy tömegesen vonzotta az érdeklődőket. Összehasonlítási alapként jegyzem meg, hogy akkor egy jó minőségű férfiinget 6-7 pengőért lehetett vásárolni, Éppen ezért – illetve mert összesen 1000 főre tervezték a rendezvényt – a jegyek elővételét csak a rendezvény előtt 5 nappal kezdték meg.⁶⁰

Februárban három előadást is szerveztek. Ebből egyet felvinczi Takács Zoltán⁶¹, a Hopp Ferenc múzeum igazgatója tartott Kínáról. A másik két előadás katonai témájú volt. Az elsőt február 14-én tartotta Stefán Valér vkszt. százados (aki az 1934-ben megjelent A világháború 1914-18 című könyv társszerzője - P.F.) „A spanyol polgárháború tapasztalatai” címmel. A második katonai témájút pedig András Sándor⁶² vkszt. őrnagy, szintén a spanyol pol-

⁵⁸(Székesfehérvár, 1893. ápr. 15.–Bp., 1978. aug. 13.): színész. A SzAk hallgatója volt, majd behívták katonának. 1917-ben Kolozsvárott vendégszerepelt. 1918–19-ben a debreceni társulathoz, 1919-ben a Vígszínházhoz szerződött. 1919-től 1927-ig a Nemzeti, 1927–1930 között a Magyar, 1930-tól 1945-ig ismét a Nemzeti Színház tagja volt. 1937-ben örökös tagságot kapott. 1923–24-ben a Pesti Kabaré műv.-i vez.-je volt. 1923–24-ben a Király Színházban, 1924–26 között a Budai Színkörben, 1924-ben a Blaha Lujza Színházban, 1927-ben a Royal Orfeumban és a Víg, 1927–28-ban a Fővárosi Operett, 1929-ben a Városi, 1933-ban a Labriola és a Kamara, 1943-ban az Új Magyar Színházban vendégszerepelt. 1939-ben a Színművészeti Kamara elnöke, 1944. okt.-ben a Nemzeti Színház ig.-ja lett. 1933-tól 1944-ig drámai és gyakorlatot, beszédet tanított a SzAk-n, amelynek 1937-től 1944-ig ig.-ja volt. A Népbíróság mint háborús bűnöst elítélte. Börtönevei után először a székesfehérvári vágóhídon dolgozott. 1956–1959 között a győri Kisfaludy, 1959–64-ben a Szegedi Nemzeti Színházban játszott. 1957-ben és 1962-ben a Bartók Teremben, 1961-ben A Magyar Néphadsereg Színházában (a korábbi és a későbbi Vígszínház), a Körszínházban, 1962-ben Kecskeméten és a Kulich Gyula Színpadon, 1963-ban a Vígszínházban, 1965-ben és 1968-ban a veszprémi Petőfi, 1970-ben a kaposvári Csiky Gergely Színházban lépett fel. 1961-ben vonult nyugdíjba. Számos filmben kapott szerepet, s népszerű előadóművész volt. 1935-ben Corvin-koszorút, 1964-ben érdemes művész kitüntetését kapott. <http://mek.niif.hu/02100/02139/html/sz13/377.html> (A letöltés ideje: 2012. 05. 02.)

⁵⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. január 5. szám, 1. o.

⁶⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. február 6. szám, 1. o.

⁶¹ **felvinczi Takács Zoltán** (Nagysomkút, 1880. április 7. – Budapest, 1964. december 4.) magyar művészettörténész. Fő kutatási területe Albrecht Dürer festészete és a régi német művészet. A 19-20. század fordulójának magyar képzőművészete. Ázsia művészete és a magyarországi népvándorlás korabeli művészet kapcsolatai. http://hu.wikipedia.org/wiki/Felvinczi_Tak%C3%A1cs_Zolt%C3%A1n (A letöltés ideje: 2012. 05. 08.)

⁶² 1899-ben született Lugoson, 1926-ban érettségizett, majd bevonult katonának. Katonai pályafutását a Hadiakadémia hallgatójaként (1926–1929) kezdte. Repülőképzését követően (1932–1934) repülő vezérkari szolgálatot teljesített (1934–1941), közben 2 hónapos repülőmegfigyelő szolgálatot látott el Spanyolországban (1937). Az 1941 júliusa és augusztusa között teljesített harctéri szolgálata után repülőcsoport-parancsnok (1942. május–október), majd a légierő vezérkari főnöke 1942. november és 1943. december között. A Hadiakadémia parancsnokának helyettese (1944. január–augusztus), majd parancsnoka (1944. szeptember–november). 1944.

gárháború tapasztalatairól. A két előadás abban tért el egymástól, hogy az első előadó a szárazföldi haderő, míg a második a légerő aspektusából vizsgálta a kérdést.⁶³

Bár a teniszszakosztály csak április 15-étől kezdte meg működését, a jövő tervezése már februárban megindult. Az intéző bizottság a játékosokat két csoportra, edzőkeretbeli és társadalmi (haladó) csoportba osztotta. Az edzőkeret tagjai naponta, a 2. csoportba tartozók pedig másnaponként használhatták a részükre kijelölt pályát. Ezen felül tervezték létrehozni a főként diákokból álló un, kezdő játékcsoportot, amit ma utánpótlásnak neveznénk. Az ő éves tagdíjuk csupán 20 pengő volt.⁶⁴ A belépési végső határidőt valamennyi játékosra nézve március 15-ében állapították meg.

Az evezősök már februárban mozgolódní kezdtek, habár a vízi házat csak májusban tervezték vízre bocsátani. Addig is, hogy segítsék a felkészülést, minden hétfőn és szerdán elméleti oktatásokat tartottak, amin kötelező volt a részvétel. Az evezős szakosztály elnöke kihirdette, hogy „a légszekrényes hajók használatát nem engedheti meg azoknak, akik a téli evezős oktatáson nem vettek részt”.⁶⁵

Az elmúlt évben már sikeresen megszervezett Vitézi Bált február 5-én ismét életre hívták. A fővédnökök most is a kormányzó és felesége voltak. A fényes külsőségek között megrendezett vigadói rendezvényre a tisztikar és hozzátartozói – az előző évhez hasonlóan – 40%-os kedvezménnyel, 5 pengőért tudtak belépőjegyet vásárolni.⁶⁶

A Külügyi Társaság védnöksége alatt tandíjmentes nyelvtanfolyamokat indítottak a Barcsay utcai gimnáziumban. A különböző nyelveken és készségi szintenként meghirdetett tanfolyamokra februárban lehetett jelentkezni, és csak a beiratkozási díjat kellett kifizetni a négy hónapra, ami a kaszinó tagjainak 10 pengő volt.⁶⁷ Máshol egyébként ugyanez a szolgáltatás kb. 40 pengőbe került volna.

Márciusban a New Yorkból érkezett Kelemen Pál, az inka kultúra szakértője tartott előadást „Az amerikai védett területek indiánusai” címmel. Az ő előadását követte 14-én Schmoll Endre vkszt. alezredes „A korszerű vegyiháború (sic!)” című előadása. Az utóbbin csak a kaszinótagok vehettek részt.⁶⁸ A „csapatíszta tapasztalatai a világháborúban” cím alatt kiírt irodalmi pályázatra 8 pályaművet nyújtottak be, ebből 5 lovassági és 3 tüzérségi napló volt. A bíráló bizottság azonban csak novemberre ígért döntést. Az elnökség elhatározta, hogy az egyesület könyvtárának címjegyzékét a vidéki állomás-parancsnokságoknak is megküldi, hogy az ott szolgálatot teljesítők szintén hozzáférhessenek a művekhez. „A tudományos művek kölcsönözhetőek lesznek, de a szállítási és egyéb járulékos költségek a kölcsönbe vevőt terhelik.”⁶⁹ – tudatták.

december és 1945. január között a 10. gyalogos hadosztály parancsnoka. Orosz hadifogságát követően (1945. január–február) katonai csoportfőnök (1945. február–július). 1945. április 1-jétől vezérőrnagy, saját kérelmére helyezték nyugállományba (1945. augusztus 1.).¹1946-ban a Magyar Közösség koncepció perének negyedrendű vádlottjaként állították bíróság elé. Halálra ítélték, majd az ítéletet 10 évi kényszermunkára változtatták. Résztvevője volt 1956 októberében a váci börtönből való kitörésnek. A forradalom és szabadságharc leverése után Kanadába emigrált. 1978-ban tért vissza Európába, az ausztriai Eisenstadtban telepedett le. [http://hu.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A1s_S%C3%A1ndor_\(katon%C3%A1\)\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Andr%C3%A1s_S%C3%A1ndor_(katon%C3%A1))) (A letöltés ideje: 2012. 05. 08.) A Horthy-családhoz fűződő szoros kapcsolatának volt következménye, hogy azon döntést követően, miszerint Horthy István kormányzó-helyettes, t. rep. főhadnagy vadászpilótaként szolgál Ukrajnában, András Sándor rep. vk. alezredest nevezték ki a repülőcsoport parancsnokává. Élete végéig nem tudott megszabadulni a kormányzó-helyettes halálával összefüggő lelki teherrel. A Kismartonban (Eisenstadt) 1985-ben bekövetkezett halála után – végakarátának megfelelően – Horthy Miklós portugáliai sírja közvetlen közelében helyezték örök nyugalomra.

⁶³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. február 6. szám, 2. o.

⁶⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. február 6. szám, 9. o.

⁶⁵ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. február 6. szám, 11. o.

⁶⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. február 6. szám, 20. o.

⁶⁷ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. február 6. szám, 21. o.

⁶⁸ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. március 7. szám, 1. o.

⁶⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. március 7. szám, 5. o.

A vízi házat március 6-án nyitották meg, és az edzések 7-én már meg is kezdődtek. Az első hajóra szállás időpontjaként a 17 órát határozták meg.⁷⁰

Akkor jelentős újításnak, illetve komfortnövelő tényezőnek számított, hogy a kaszinó baloldali ruhatárában modern és hitelesített személymérleget állítottak működésbe, amit a tagok és a vendégek egyaránt örömmel vettek igénybe. Április 6-án a nyomor enyhítése céljából szintén nagyszabású hangversenyt rendeztek. A fővédnökséget most is a kormányzó felesége vállalta. A talán minden eddiginél nagyobb szabású jótékonysági hangversenyt ebben az évben is vitéz Csics Pál alezredes, a kaszinó ügyvezetője rendezte. Az 1. honvéd gyalogezred zenekarát Figedy-Fichtner Sándor törzskarnagy vezényelte. A műsorban az Operaház művészei és énekkara, valamint Albert Ferenc hegedűművész⁷¹ és Szarvas Klára, minden idők egyik leghíresebb magyar születésű hárfása, hárfaművésznő is közreműködtek.⁷² Áprilisban csak egy tudományos előadást szerveztek. Mivel az előadás katonai témájú volt, ezért csak a kaszinótagok vehettek részt rajta, amit Koszorús Ferenc vkszt. őrnagy⁷³ „Sereglovasságtól a gyorsanmozgó (sic!) seregtestekig” címmel adott elő.⁷⁴

Az új tenisz évad márciusban megkezdődött. Az un. kezdő és főként diákjátékosokból álló külön játékcsoportot létrehozva megindult a versenyekre való felkészülés. Az idénydíjak változatlanok maradtak. (50; 35 és 20 pengő). A teniszszakosztály március 19-én megtartott gyűlésén ismét elnökévé választotta vitéz Soós Gusztáv csendőr őrnagyot.⁷⁵ A teniszszakosztály edző és haladó csoportjainak létszáma a nyárra teljessé vált, így oda több tagot júniustól már nem tudtak felvenni. A kezdők csoportjába azonban még akkor is várták a jelentkezőket.⁷⁶ Az evezős szakosztály is megtartotta közgyűlését és új vezetőséget választott. Elnöknek Decleva Zoltán vkszt. ezredest⁷⁷ választották. A korábbi elnök sportigazgató lett.⁷⁸

⁷⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. március 7. szám, 11. o.

⁷¹ Albert Ferenc fiatal hegedűművész művészetéről bizonyágként szolgál, hogy külföldi hangversenykörútja után Budapesten is nagy sikerű koncertet adott, amiből eredeti felvételt láthatunk a Filmhíradók online oldalon az 1944. februári Magyar Filmhíradó 1044/5. számú bejátszásában. Albert Ferenc, Zathureczky Ede, a 20. század legjelentősebb magyar hegedűművészeinek tanítványa volt, aki a Brüsszelben rendezett hegedűverseny első díját is elnyerte.

⁷² Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. április 8. szám, 1. o.

⁷³ **Koszorús Ferenc** (Debrecen, 1899. február 3. – USA, Virginia, Arlington, 1974. március 8.) magyar katona. Erdélyi magyar katonacsatlásban, 1899. február 3-án született Debrecenben. Édesanyja református esperes leánya volt. Családja mentalitására fölöttébb jellemző, hogy 1848-tól kezdve nem használták a szilágysámsoni, ököritói és mocsolai előneveket. A hadiakadémia elvégzése után 1929-ben Nyíregyházán már a lovasdandár vezérkari tisztje lett. 1937-től vezérkari őrnagyként lovashadosztály vezérkari főnök, a lovassági és gyorsfegyvernem szemlélőjének a vezérkari tisztje lett. 1940-41-ben a Ludovika Akadémia tanulmányi csoportvezetője és pk-helyettese.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Koszor%C3%BAs_Ferenc (A letöltés ideje: 2012. 06. 04.)

⁷⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. április 8. szám, 2. o.

⁷⁵ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. május 9. szám, 7. o.

⁷⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. június 10. szám, 7. o.

⁷⁷ **vitéz Decleva Zoltán** (Alsószemeréd, 1887. július 30. – Budapest, 1950. július 17.) magyar vezérezredes, a 3. magyar hadsereg parancsnoka, magyar királyi titkos tanácsos, a Vitézi Rend tagja. 1887. július 30-án született Alsószemeréden. Miután elvégezte a pécsi honvéd-hadapródiskolát, 1906-ban zászlósként szolgált a pécsi 19. honvéd gyalogezredben. Az első világháborúban összesen 42 hónapot szolgált a fronton. 1923-ban elvégezte a budapesti Hadiakadémiát. 1927. november 15-től egészen 1931 május 1-ig a Honvédség főparancsnoka szárnysegéde volt, majd 1933. augusztus 1-ig az 1. vegyesdandár vezérkar főnöke lett. Ezután a HM Kiképzési Osztály vezetője és 1936. november 1-től a Honvédség vezérkari főnökökének helyettese is volt. 1938. május 1-jén tábornokká léptették elő. A Honvédség átszervezésével 1938-ban a Honvédség vezérkari főnökének 2. helyettese, valamint október 1-jétől ezzel párhuzamosan a Legfelső Honvédelmi Tanács vezértitkára volt. 1940. március 1-jétől az I. hadtest parancsnoka volt a 3. magyar hadseregben. 1940. szeptember 1-től már altábornagyként teljesített szolgálatot. A budapesti I. hadtest élén tevékenyen részt vett Erdély felszabadításában és a Délvidék visszafoglalásában. 1941. május 1. és november 1. között ismét a Honvédség vezérkari főnökének helyettese lett, valamint ezen felül a szállásmesteri teendők ellátásával is őt bízták meg. 1941. november 1-től 1942. december 1-ig a 3. magyar hadsereg parancsnoka volt. 1942. október 1-én vezérezredessé nevezték ki, 1942. december 17-től

A motorizáció rohamos fejlődése a kaszinói létre is hatással volt. Az új kihívásra gyorsan reagálva, április 8-án összehívták a jelentkezőket, hogy megalakítsák az autó- és motoros szakosztályt. Az ülés 17.30-kor kezdődött a váci utcai székházban. Az ülés eredményes is volt, az új szakosztály megalakítása megkezdődött, illetve a szakosztály ezen a napon meg is alakult.⁷⁹ Elnöknek vitéz Kiss János tábornokot⁸⁰ választották (később altábornagy). Az osztály minden kedden és csütörtökön tartotta hivatalos óráit, kezdetben a váci utcai székházban. Ekkor még az volt az elképzelésük, hogy a tagságért tagdíjat nem kell fizetni.

Május hónapban írták ki az 1938/39. évi idényben megtartandó katonai tárgyú előadások pályázatát. Ebben az idénybe is hat ilyen témájú előadás megtartását tervezték, amiből 2-3 előadás volt a szabadon választható tárgyú, 3-4 pedig kötött témájú. A kötött tárgyú előadások megtartására a kaszinó kérte fel az előadókat, míg a szabadon választhatóakra pályázni lehetett. A benyújtás határidejét szeptember 1-jében határozták meg. A döntést a tudományos bizottság hozta meg, és a 120 pengős jutalomról is ők döntöttek.⁸¹ Most is az volt a cél, hogy az előadások anyagát a vidéki alakulatok is megkaphassák, illetve, hogy azok ott szintén előadják. Az Eucharisztikus Kongresszus ünnepségeire jegyeket árusítottak a kaszinóban. A tagsági jegyek 1 pengőbe, míg a Hősök terén május 25-29. közötti napokra 1.50 pengőbe kerültek az ülőhelyekre szóló pótgjegyek.⁸²

A turistaszakosztály 1937. szeptember és 1938. június között 31 túrát szervezett. A túrák alkalmával bejárták a budai hegyeket, és megismerkedtek, vagy voltak, akik ismételten viszontlátták a pilisi és a Börzsönyi hegységek gyönyörű helyeit. A túrák átlagteljesítményei alkalmanként elérték a 18 km-t, az esetenkénti résztvevők száma pedig a 31 főt. A nyár utáni első túrát szeptember 10-ére tervezték.⁸³ A nyár folyamán a teniszszakosztály június 13-ai versenyen mérte össze tudását a Rákosvárosi Lawn-tenisz Clubbal. Sajnálatosan 2:4 arányban alulmaradtak. 14-én a Postás Sportegylettel szemben győzött, 16-án szintén győzött az Óbudai MOVE tenisz osztály ellen 6:0-ra. 20-án a Schell Tenisz Clubot győzte le 6:0 arányban, majd 21-én a Vízművek Tenisz Clubot 5:1-re. Az elért szép eredmények alapján az OTK teniszszakosztálya bekerült az országos csapatbajnokság 3. osztályába. Július 12-20-a között tartották Szegeden a hadsereg teniszversenyét. Az OTK játékosai közül Kövér Ákos százados az

magyar királyi titkos tanácsos volt. 1943. március 1-től nyugállományba helyezték és a Magyar Érdemrend Nagyeresztjével tüntették ki. A HM Állandó Igazoló Bizottsága 1945. március 20-án igazolta. Budapesten hunyt el 1950. július 17-én. A Történelmi Vitézi Rend 2004-ben posztumusz vitézzé avatta.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Decleva_Zolt%C3%A1n (A letöltés ideje: 2012.06.17.)

⁷⁸ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. április 8. szám, 10-11. o.

⁷⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. április 8. szám, 12. o.

⁸⁰ **Kiss János** (Erdőszentgyörgy, 1883. március 24. – Budapest, 1944. december 8.) altábornagy, a Magyar Nemzeti Felkelés Felszabadító Bizottságának katonai vezetője. Székely katonacsáladból származott, 1902-ben elvégezte a nagyszombati hadapródiskolát. Az I. világháború után a kőszegi katonai alreáliskola tanára, majd egy kerékpáros dandár parancsnoka, végül a honvédség gyalogsági szemléelője lett. 1939-ben az ország német orientációja elleni tiltakozásul nyugdíjba vonult, ettől kezdve Kőszegen élt. Bajcsy-Zsilinszky Endre 1943-ban nagybacsoni Nagy Vilmos távozásakor javasolta Horthynak, hogy Kiss Jánost nevezze ki honvédelmi miniszternek, de erre nem került sor. 1943 decemberében tagja volt az újvidéki vérengzés elkövetőinek tárgyalására kirendelt hadbírósnak. 1944-ben a német megszállás után haditervet dolgozott ki, amelyben javasolta, hogy a magyar hadsereg csatlakozzon a jugoszláv ellenállási mozgalomhoz. A nyilas hatalomátvételt követően Bajcsy-Zsilinszky személyes kérésére csatlakozott a magyar ellenállási mozgalomhoz és a Magyar Nemzeti Felkelés Felszabadító Bizottságának akkor létesült Katonai Vezetőkarának vezetője lett. A nyilasok Mikulich Tibor páncélos főhadnagy árulása révén a szervezkedést leleplezték, november 22-én a vezetőket elfogták, halálra ítélték és a Margit körút katonai fegyházában kivégezték. A háború után több településen is utcát, illetve egy iskolát neveztek el róla. A kőszegi városi temetőben nyugszik, sírhelyét a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság „A” kategóriában a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánította.

[http://hu.wikipedia.org/wiki/Kiss_J%C3%A1nos_\(alt%C3%A1bornagy\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Kiss_J%C3%A1nos_(alt%C3%A1bornagy)) (A letöltés ideje: 2012.06.17.)

⁸¹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. május 9. szám, 1. o.

⁸² Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. május 9. szám, 22. o.

⁸³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. szeptember 1. szám, 7. o.

első, Váradi Szabó András százados a második, Tóth Miklós főhadnagy a negyedik, Horváth Jenő őrnagy az ötödik, és Maday Gyula hadnagy a nyolcadik helyen végzett. Az eredmények magukért beszélnek, és egyértelműen bizonyítják a szakosztály magas színvonalú munkáját. A következő komoly megmérettetés szeptember 17-én volt, amikor a Nemzeti Hajós Egylet rendezésében a Nemzeti Hajós Egylet, a Hungária Evezős Egylet, a Pannónia Evezős Club, a Neptun Evezős Egylet és az OTK tenisz szakosztálya mérte össze tudását.⁸⁴

Az autós- és motoros osztály szeptemberben már arról számol be, hogy tagjainak az alábbi kedvezményeket tudta biztosítani: kedvezményes triptique és carnet⁸⁵, kedvezményes üzem- és kenőanyag, alkatrész, gumi, villamos felszerelés és szerviz, kedvezményes biztosítás. Az osztály működéséhez mégiscsak megszavaztak egy évre 6 pengő tagdíjat.⁸⁶

A bridzs kezdők részére szeptember 26-ától ismét beindult. A foglalkozások minden hétfőn és pénteken 16 órától 20 óra 30 percig tartottak. A maximált létszám 180 fő volt. A rendes tagoknak 1 pengő, a családtagoknak 6 pengő és a meghívott vendégeknek 12 pengőt kellett fizetniük az április 15-ig tartó időnyre.⁸⁷ A Köztisztviselők Színház és Hangverseny Egyesülete továbbra is biztosította a mérsékelt árú jegyeket a színházakba, hangversenyekre, kulturális szórakozóhelyekre. A nagyszerű előadásokat kibérli a színházaktól és ezeket a jegyeket biztosítja a tagoknak. Minden kaszinótag a Színházi Egyesület tagjának is számít. Ezért külön tagsági díjat nem kellett fizetni.⁸⁸

Október 3-án dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke tartott előadást „Törökország” címmel. Ezt követte október 17-én dr. Rakolczai László vkszt. százados előadása, melynek címe: „A katonai attachék története és szerepe”. Az OTK előadásán csak kaszinótagok vehettek részt. Október 17-én és 18-án a Hungária Evezős Egylet, a Nemzeti Hajós Egylet és az OTK teniszszakosztálya háziversenyt tartottak. A versenyt – hasonlóan az elmúlt évhez – az OTK teniszszakosztálya nyerte meg hatalmas fölényrel. A versenyt 18-án este vacsorával zárták.⁸⁹

A vízi ház úszóaljzatát – más jellegű katonai felhasználásra – át kellett adniuk, ezért a vízi házat kénytelenek voltak leszerelni. Az evezős osztály működése ezzel szinte ellehetetlenült. Az OTK tulajdonát képező csónakokat egy ideiglenes tároló helyre szállították, amit a tenispályán alakítottak ki.⁹⁰

Novemberben is két tudományos és ismeretterjesztő előadást tartottak. 7-én dr. Baktay Ervin, a Magyar Földrajzi Társaság választmányi tagja adott elő az indiai fennsíkról „Dekkák földjén” címmel. November 14-én ismét Markó Árpád akadémikus tartott felolvasást „A francia forradalom eszméi és a napóleoni kor magyar katonái” címmel. Mindkét előadáson részt vehettek külső meghívottak is.⁹¹ Ebben az évben a megszokottaktól eltérően egy kicsivel később, november 5-én tartották meg, illetve indították újra a szombat esti táncösszejöveteleket. Ezek 22 órától hajnali 2-ig tartottak, és a kis díszteremben tartották őket. A sarokszalon most is a bridzsezők rendelkezésére állt. Az 50 filléres, 1 pengős és 1.50 pengős belépő árak továbbra is nagyon „barátinak” mondhatóak.⁹² Étkezni a nagy díszteremben és a sarokszalonban lehetett az asztaloknál, míg a folyosón büféétkezést is biztosítottak.

⁸⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. szeptember 1. szám, 7-8. o.

⁸⁵ Triptique: írásos bizonylat, amit az államok által privilegizált autókлубok állítanak ki a kölcsönösségi szerződések alapján. Carnet: vámelőjegyzési igazolvány.

⁸⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. szeptember 1. szám, 11-12. o.

⁸⁷ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. szeptember 1. szám, 20. o.

⁸⁸ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. szeptember 1. szám, 23. o.

⁸⁹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. október 2. szám, 10-11. o.

⁹⁰ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. október 2. szám, 12. o.

⁹¹ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. november 3. szám, 1. o.

⁹² Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. november 3. szám, 7-8. o.

Az autós és motoros osztály munkáját eredményesen végezve, ízléses gépkocsi, valamint gömblyuk jelvényt és gépkocsi zászlót bocsátott ki, és árusított 6, 1 és 2.50 pengőért.⁹³

A gyermekekre mindig nagy gondot fordító egyesület vezetése ebben az évben is megrendezte a Mikulás ünnepséget. A műsorban a Nemzeti Színház gyermekszínészei, a Fővárosi Cirkusz művészei és bohócai gondoskodtak a jó hangulatról, és Mikulás bácsi pedig a várva-várt ajándékokról. Herrensteini Petris Brunó, az OTK tánctanítója pedig színvonalas táncjátékot koreografált „Mit hozott a Mikulás 1938-ban?” címmel. Az előadás után a kis díszteremben gyermektánc következett, ami 20 óráig tartott.⁹⁴

A már október 17-én egyszer elhangzott katonai attasékról szóló előadást december 12-én megismételték. Az előadás után rövid, kb. 15 perces filmet is levetítettek az olasz-abesszin háborúról. Ezt követően december 19-én „Görögország” címmel dr. Temesy Győző, a Magyar Földrajzi Társaság titkára tartott vetített képes előadást.⁹⁵ Az 1938/39. évi idényre kiírt – katonai témájú – előadásokra 9 pályamű érkezett, de ebből – mint láthattuk – a bizottság csal hármat fogadott el.

- 1.) Markó Árpád ezredes: A francia forradalom eszméi és a napóleoni kor magyar katonája;
- 2.) Pokorny Hermann ny. altábornagy: A békebeli Oroszország;
- 3.) Dr. Rakolczai László vkszt. százados: A katonai attachék története és szerepe.

A többi pályamunkát visszaküldték. A novemberre ígért eredményhirdetés a „csapatlistát tapasztalatai a világháborúban” címmel kiírt irodalmi pályázatra, továbbra sem történt meg.⁹⁶ December 10-én és 17-én azonban jó hangulatú táncösszejeveteleken szórakozhattak az év utolsó hónapjában. Ezt koronázta meg a remek szilveszteri multság.

Összegzés

Az 1937-38-as években is tovább folytatódott a „bridzsőrület”. Szinte nem tudtak anynyi tanfolyamot, vagy felkészítő foglalkozást tartani, hogy az ne működött volna „telházzal”. A korabeli újságok – a keresztretjvények mellett – teli voltak bridzsfeladványokkal. Nem csoda, hogy vitéz Geszthy Lajos ezredes bridzsoktató, majd utódja dr. Lakatos Rezső g. őrnagy egyaránt ismert és népszerű embereknek számítottak, hiszen nekik köszönhetően magas színvonalú bridzsélet folyt a kaszinóban.

A vizsgált két évben az ország gazdasági helyzete valamelyest stabilizálódott ugyan, ennek ellenére a kaszinóban még mindig nagy gondot fordítottak a takarékosagra. Nem véletlen az, hogy a kaszinóba járatott lapokat – elolvasás után – tovább értékesítik, a tagságot folyamatosan takarékosagra intik, illetve, hogy a különféle kedvezmények biztosításával, valamint az ún. „nyomorenyhítő” előadások megszervezésével is a nehéz helyzetűek sorsát próbálták javítani. A mozilátogatók számának megőrzése érdekében bevezették az utalványrendszert, és a belépőjegyek árát – a filmkölcsonzési díjak emelkedése ellenére – változatlan szinten hagyták.

A farsangi hónapok most sem múlhattak el remek bálók, jelmezes estélyek nélkül. A Vitézi Rend bár nem a kaszinót, hanem a Vígadó épületét választotta báljainak megrendezéséhez, ennek ellenére a szervezésben és a rendezvényen történő megjelenésben egyaránt sokat köszönhettek a kaszinó vezetésének és tagságának egyaránt. A báli meghívókat Bösze József

⁹³ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. november 3. szám, 11. o.

⁹⁴ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. december 4. szám, 1. o.

⁹⁵ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. november 3. szám, 2. o.

⁹⁶ Országos Tiszti Kaszinó-Lap XI. évfolyam 1938. november 3. szám, 3. o.

nyá. alezredes szíves segítségének köszönhetően – érdekességként – módomban áll a cikkem végén bemutatni.

A kaszinó megpróbálkozott önálló könyvkiadással is. Sajnálatosan összesen két művet sikerült kiadatniuk, amelyből az első kötet – mint korábban láttuk – 1937-ben jelent meg „Harctéri naplóm” címmel. A második műre 1942-ig kellett várni. Mindkét mű remek alkotás, ritka különlegesség.

A Margitszigeten a tenisz és az evezés sok kaszinótagot vonzott az újonnan alakult szakosztályokba. Nem véletlenül, ugyanis mindkét területen neves szakemberek irányították a munkát, aminek első gyümölcsei a különböző versenyeken hamarosan beértek. Akik nem a versenyezésre, csupán a sportos életre és jó kondícióra vágytak, itt megtalálták az ahhoz szükséges feltételeket.

Az újonnan alakult körök (bélyeggyűjtő, autós és motoros, utazási, vadász) tovább szélesítették a palettát, akik egyben különböző kedvezményeket is biztosítottak tagjaiknak.

A vizsgált két évben is remek előadókat kértek fel, illetve jól felkészült katonák nyerték el pályázataikkal a tudományos és ismeretterjesztő előadások megtartásának jogát. A katonai témájú előadásokat – egy-két kivételtől eltekintve – továbbra is látogathatták a civil kaszinótagok is. A tudósok, tábornokok és főtisztek által tartott alkalmak száma valamelyest növekedett az előző évekhez képest, bár még most is jellemző volt a hullámlás. Ennek ellenére elmondható, hogy az idényekben havonta átlagosan 2-3 előadást biztosan tartottak.

Mint ahogy más években sem, most sem feledkeztek meg a gyerekekről, ugyanis a szokásos Mikulás-ünnepségen túl – számos esetben – nekik is lehetőséget biztosítottak a programokhoz való csatlakozásra. Kedvezményesen tanulhattak nyelveket, sportolhattak, túrázhattak, kirándulhattak és mozizhattak.

A hagyományokat erősítve, minden Óévet hatalmas szilveszteri estélyek szervezésével és lebonyolításával tettek még emlékezetesebbé. Így volt ez a vizsgált két esztendő december 31-ei napjain is.

